

307
T0-H
2000

PHÁT TRIỂN CỘNG ĐỒNG LÝ THUYẾT VÀ VẬN DỤNG

Lời giới thiệu

Các hoạt động kinh tế - xã hội và văn hóa gần đây có mục tiêu hướng vào phát triển cộng đồng nông thôn, thông qua các dự án phát triển cộng đồng do Nhà nước, các tổ chức xã hội, các cá nhân tài trợ. Đây thực chất là các hoạt động phát triển với những triết lý và phương pháp tiếp cận khá mới mẻ, đem lại một số thành công nhất định trên nhiều lĩnh vực kinh tế - xã hội và văn hóa.

Phát triển cộng đồng là một lĩnh vực hoạt động khoa học và thực tiễn còn khá mới mẻ ở nước ta. Thông qua các dự án viện trợ phát triển, nhiều tài liệu lý thuyết về phát triển cộng đồng đã được phổ biến trong giới nghiên cứu và hoạt động thực tiễn. Một số tài liệu viết về phát triển cộng đồng đã được biên soạn và xuất bản do các chuyên gia nước ngoài dịch dựa trên sách giáo khoa giảng dạy trong trường đại học hay tài liệu công cụ phục vụ cho một dự án. Điểm chung của các tài liệu này là đưa ra soạn thảo vì mục tiêu thực hành dự án hơn là các tổng kết lý luận về cộng đồng, từ khái niệm, các đặc trưng bản chất, loại hình, quy luật chung cho đến các đặc thù của các cộng đồng Việt Nam. Những phương pháp hoạt động được tiến hành dựa trên những căn cứ lý thuyết chung nên có thể thích hợp với chương trình dự án này nhưng lại không thích hợp với các chương trình dự án khác.

Công trình của hai tác giả, PGS.TS Tạ Duy Hợp và TS. Lương Hồng Quang có mục tiêu là tổng kết các lý thuyết về cộng đồng và phát triển cộng đồng hiện có, đưa ra một quan niệm mới về cộng đồng, thành tựu nghiên cứu trong nước và quốc tế, xây dựng một lý thuyết đồ trên các đặc thù nước ta hiện nay. Công trình có giá trị học thuật khi chứng minh với các dự án cụ thể và có thể khuyến khích triển khai chúng tại Việt Nam.

ĐẠI HỌC QUỐC GIA HÀ NỘI
TRUNG TÂM THÔNG TIN THƯ VIỆN

V - 00 / 16503

Xuất phát từ tinh thần của Nghị quyết Trung ương 5 (khóa 8) về xây dựng và phát triển nền văn hóa Việt Nam tiên tiến, đậm đà bản sắc dân tộc, trong đó nội dung hướng vào việc xây dựng các chương trình/ hoạt động văn hóa tại cơ sở là một hoạt động ưu tiên trọng tâm, Nhà xuất bản Văn hóa-Thông tin xin trân trọng giới thiệu cuốn sách "Phát triển cộng đồng: Lý thuyết và vận dụng" với mong muốn được các nhà nghiên cứu khoa học xã hội và văn hóa, các chuyên gia và dự án phát triển cộng đồng như một tài liệu công cụ bổ ích.

NXB VĂN HÓA THÔNG TIN

MỤC LỤC

CONTENTS

LỜI GIỚI THIỆU	5
LỜI MỞ ĐẦU	7
VỀ CÁC TÁC GIẢ	9
MỤC LỤC TIẾNG VIỆT	10
MỤC LỤC TIẾNG ANH	11
Phần I - Lý thuyết	13
CHƯƠNG I: KHÁI NIỆM CỘNG ĐỒNG	15
1. Lịch sử vấn đề cộng đồng	15
2. Bản chất cộng đồng	22
3. Các loại hình cộng đồng	33
CHƯƠNG II: LÝ THUYẾT PHÁT TRIỂN CỘNG ĐỒNG	35
A: Cơ sở lý thuyết phát triển cộng đồng	37
1. Khái niệm phát triển cộng đồng - thực chất và phạm vi	37
2. Lý thuyết phát triển cộng đồng- các nguyên lý	40
3. Quan điểm, mục tiêu và quy tắc hành động	48
B. Cơ sở thực tiễn phát triển cộng đồng	54
1. Từ sáng kiến của các cộng đồng, gia tăng tính năng động vì mở và giảm trừ độc quyền Nhà nước vĩ mô	54
2. Quá trình chuyên môn hoá phát triển cộng đồng	58
C. Triết lý tham dự phát triển cộng đồng	60
1. Các hình thức tham gia cộng đồng	63
2. Nghiên cứu tham dự như một cách tham gia	66
CHƯƠNG III: TỰ QUẢN NHƯ MỘT TIỀM NĂNG PHÁT TRIỂN CỘNG ĐỒNG	80
A: Năng lực tự quản cộng đồng làng-xã	81
1. Những đặc trưng cơ bản của xã hội nông thôn.	81
2. Năng lực tự quản cộng đồng làng-xã	90
3. Nền dân chủ làng-xã.	95
B. Quá trình biến đổi năng lực tự quản	100
1. Tiến trình biến đổi	100
2. Những vấn đề cho hiện tại và tương lai	104
Phần II - Vận dụng	113
CHƯƠNG IV: XÂY DỰNG DỰ ÁN PHÁT TRIỂN CỘNG ĐỒNG	115
A. Dự án phát triển cộng đồng là một loại dự án đặc biệt	115
1. Các vấn đề chung	115
2. Định nghĩa	121
B. Thiết kế dự án	124
1. Tìm hiểu cộng đồng	126
2. Đánh giá nhu cầu	128
3. Xây dựng mục tiêu tổng quát và mục tiêu cụ thể	132
4. Lượng định nguồn lực và trở ngại	134
5. Xây dựng kế hoạch hoạt động	137
CHƯƠNG V. TRIỂN KHAI VÀ ĐÁNH GIÁ DỰ ÁN	143
A. Triển khai dự án	143
B. Đánh giá dự án	143
PHỤ LỤC	164
* Tổng kết phương pháp RRA và PRA	171
* Tài liệu tham khảo	171
* Bảng chữ viết tắt	192
	198